

Monitor milieuvriendelijk beheer van grassportvelden 2022

2-meting gemeentelijke beheerders grassportvelden

Chris Dalhuisen

Laura van der Meijde

Remco Hoekman

Monitor milieuvriendelijk beheer van grassportvelden 2022

2-meting gemeentelijke beheerders grassportvelden

In opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Chris Dalhuisen
Laura van der Meijde
Remco Hoekman

© Mulier Instituut
Utrecht, maart 2023

Mulier Instituut
sportonderzoek voor beleid en samenleving

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Onderzoeksopzet	4
1.2	Leeswijzer	4
2.	Huidige situatie	5
2.1	Grassportvelden in Nederland	5
2.2	Huidige beheersituatie	5
3.	Gebruik gewasbeschermingsmiddelen	7
3.1	Grassportvelden in gemeentelijk eigendom	7
3.2	Geprivatiseerde grassportvelden	8
4.	Beleidsplannen en genomen maatregelen	9
4.1	Beleidsplannen	9
4.2	Genomen maatregelen	9
4.3	Biodiversiteit en waterbeheer	14
4.4	Sportveldbeheer in opdracht van de gemeente	15
5.	Ondersteuning	17
5.1	Geboden ondersteuning	17
5.2	Ondersteuningsbehoefte	17
6.	Concluderende samenvatting	19
	Referentielijst	20

1. Inleiding

De Nederlandse sportsector heeft zich met de Routekaart Verduurzaming Sport tot doel gesteld grassportvelden op een milieuvriendelijke manier te beheren. Dit houdt onder andere in dat ze geen gewasbeschermingsmiddelen meer willen gebruiken.

Hiervoor stelde de Tweede Kamer een verbod in dat per 1 januari 2023 van kracht gaat. Het gerechtshof heeft dit verbod in november 2020 onrechtmatig verklaard, maar de Hoge Raad heeft deze uitspraak in juli 2022 vernietigd. Het verbod is dus weer vanaf 1 januari 2023 van kracht. De zaak is doorverwezen naar het gerechtshof van Amsterdam om opnieuw te behandelen. Staatssecretaris Heijnen van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat liet weten in een kamerbrief dat een nieuwe uitspraak nog tot eind 2023 op zich kan laten wachten (Ministerie van I&W, 2022).

Los van de juridische vaststelling zijn veel gemeenten al bezig met het milieuvriendelijk beheer van grassportvelden. Deze ontwikkeling monitort het Mulier Instituut sinds 2020, in opdracht van de werkgroep milieuvriendelijk beheer. Dit is het derde rapport over de situatie bij gemeentelijke grassportvelden (zie ook Schots et al., 2020; Schots et al., 2022).

1.1 Onderzoeksopzet

Dit onderzoek volgt de opzet van de twee eerdere metingen in 2020 en 2021. We hebben op 16 november 2022 een online vragenlijst verspreid met de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG). De verantwoordelijk medewerkers bij alle gemeenten in Nederland ontvingen de vragenlijst via e-mail. Het Mulier Instituut heeft de inhoud van de vragenlijst aangevuld met onderwerpen in overeenstemming met de werkgroep.

In een periode van vier weken hebben 79 gemeenten de vragenlijst compleet ingevuld, wat neerkomt op een respons van 23 procent. Sinds de eerste meting in 2020 is de respons stapsgewijs teruggezak van 40 naar 33 en nu 23 procent. Deze trend is ook te zien bij andere vragenlijsten die het Mulier Instituut afneemt onder het VSG-panel. We hebben de resultaten gewogen naar de stedelijkheid van de gemeenten, zodat ze representatief zijn voor heel Nederland.

Waar mogelijk vergelijken we de resultaten van de vragenlijst met de twee eerdere metingen uit 2020 en 2021. Zo maken we de ontwikkelingen inzichtelijk.

1.2 Leeswijzer

In deze rapportage schetsen we eerst de huidige situatie van de grassportvelden en het beheer daarvan. Hieronder vallen onder andere de budgettaire ontwikkeling en verantwoordelijke partijen voor het onderhoud. In hoofdstuk 3 gaan we in op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Daarbij maken we onderscheid tussen de grassportvelden in gemeentelijk beheer en de geprivatiseerde grassportvelden.

Hoofdstuk 4 gaat over de beleidsplannen en voornemens voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Deze hebben betrekking op de afspraken met opdrachtnemers, het handelen volgens de richtlijnen van Integrated Pest Management (IPM) en het beleid voor grondwaterbeschermingsgebieden. Als nieuwe thema's dit jaar hebben we aandacht voor biodiversiteit en waterbeheer.

In hoofdstuk 5 belichten we de ondersteunende rol van de gemeenten en de behoefte aan landelijke ondersteuning. Tot slot sluiten we het rapport af met een concluderende samenvatting (hoofdstuk 6).

2. Huidige situatie

2.1 Grassportvelden in Nederland

Het gemiddelde aantal grassportvelden per gemeente dat uit de meting van 2022 naar voren komt is aanzienlijk hoger dan in de vorige twee metingen. Na de weging op stedelijkheid tonen de resultaten een gemiddelde van 26,0 grassportvelden per gemeente, terwijl in 2020 en 2021 beide keren een gemiddelde van 21,4 naar voren kwam (Schots et al., 2020; Schots et al., 2022).

Deze toename van ongeveer 20 procent valt niet samen met een al bekende toename in het aantal grassportvelden. Verder presenteren we dezelfde definitie aan de respondenten: *‘Het gaat om hele (volwaardige) grassportvelden. U kunt denken aan grassportvelden voor bijvoorbeeld voetbal, honk- en softbal of korfbal, maar ook aan het binnenveld van een atletiekbaan of een veld voor hondensport. Golfbanen laten we in dit onderzoek buiten beschouwing.’* Hierdoor lijkt de meest logische verklaring dat de gemeenten die de vragenlijst hebben ingevuld over meer velden beschikken dan het landelijke gemiddelde. Mede door de lagere respons hebben we te maken met grotere betrouwbaarheidsintervallen.

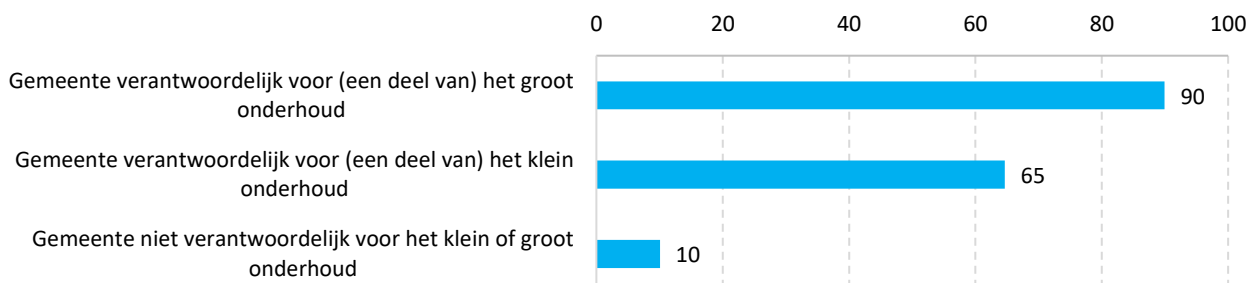
Uit de meting van 2022 blijkt dus dat in een gemeente gemiddeld 26 grassportvelden. Veruit de meeste hiervan zijn ook in gemeentelijk eigendom: per gemeente zijn er gemiddeld 23,3 grassportvelden in gemeentelijk eigendom.

2.2 Huidige beheersituatie

Negen op de tien gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor een deel van het groot onderhoud van de grassportvelden waar zij eigenaar van zijn (figuur 2.1). Van deze groep voert 21 procent zelf al het onderhoud uit (figuur 2.2). Het merendeel van de gemeenten voert dus het groot onderhoud uit op een deel van de velden. We vroegen alle gemeenten op hoeveel velden ze zelf het groot onderhoud uitvoeren: het gemiddelde hiervan is 11,6. Dit is ongeveer de helft van het aantal velden in gemeentelijk eigendom.

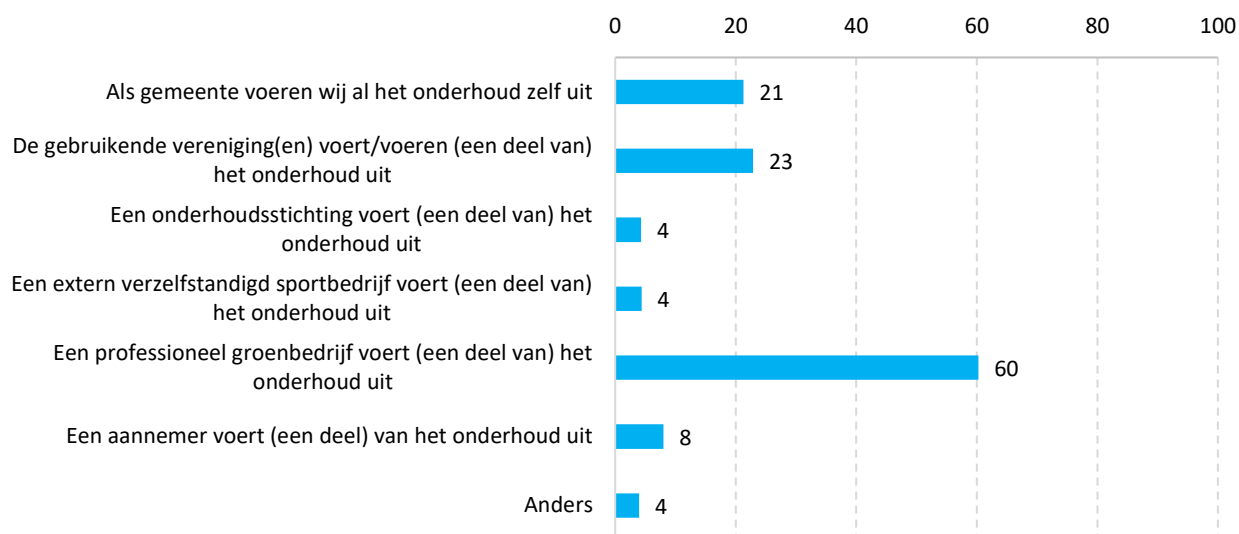
Als uitvoerende partij op de overige velden is bij ruim de helft van deze gemeenten een professioneel groenbedrijf actief (figuur 2.2). Bij één vijfde voert de vereniging een deel van het groot onderhoud uit. De 10 procent van de gemeenten die niet verantwoordelijk zijn voor het groot onderhoud (figuur 2.1) laten dit aan de verenigingen of een onderhoudsstichting over (niet in figuur).

Figuur 2.1 Beheersituatie grassportvelden in gemeentelijk eigendom (percentage gemeenten, meerdere antwoorden mogelijk, n=79)

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Monitor milieuvriendelijk beheer grassportvelden, 2022.

Figuur 2.2 Partijen die groot onderhoud uitvoeren (percentage gemeenten, meerdere antwoorden mogelijk, n=68)

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Monitor milieuvriendelijk beheer grassportvelden, 2022.

* De percentages gaan over gemeenten die zelf verantwoordelijk zijn voor (een deel van) het groot onderhoud.

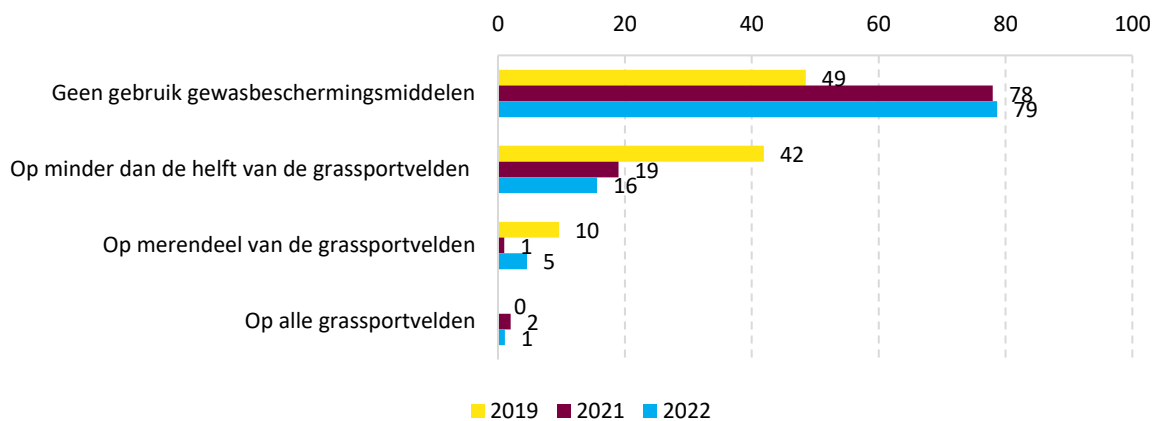
Het budget voor het onderhoud van gemeentelijke grassportvelden is bij een kwart van de gemeenten gestegen en bij de overige gelijk gebleven. Geen enkele gemeente heeft aangegeven dat het budget is afgenomen in 2022. De meeste gemeenten geven ook aan dat de budgetontwikkelingen geen invloed hebben op de ambities voor het milieuvriendelijk beheer van grassportvelden. Toch geeft ongeveer één op de vijf gemeenten aan dat ze financiële uitdagingen ervaren door de hogere kosten voor mechanisch onderhoud en de prijsstijgingen op de markt.

3. Gebruik gewasbeschermingsmiddelen

3.1 Grassportvelden in gemeentelijk eigendom

De sterke afname in het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen tussen 2019 en 2021 lijkt in 2022 af te vlakken. De gemeenten maken in ongeveer dezelfde mate gebruik van deze middelen als in 2021. Vier op de vijf gemeenten maken geen gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Slechts 1 procent gebruikt gewasbeschermingsmiddelen op alle grassportvelden (figuur 3.1).

Figuur 3.1 Gebruik gewasbeschermingsmiddelen op de grassportvelden in gemeentelijk beheer in 2022 (n=68), 2021 (n=97) en 2019 (n=72) (percentage gemeenten*)

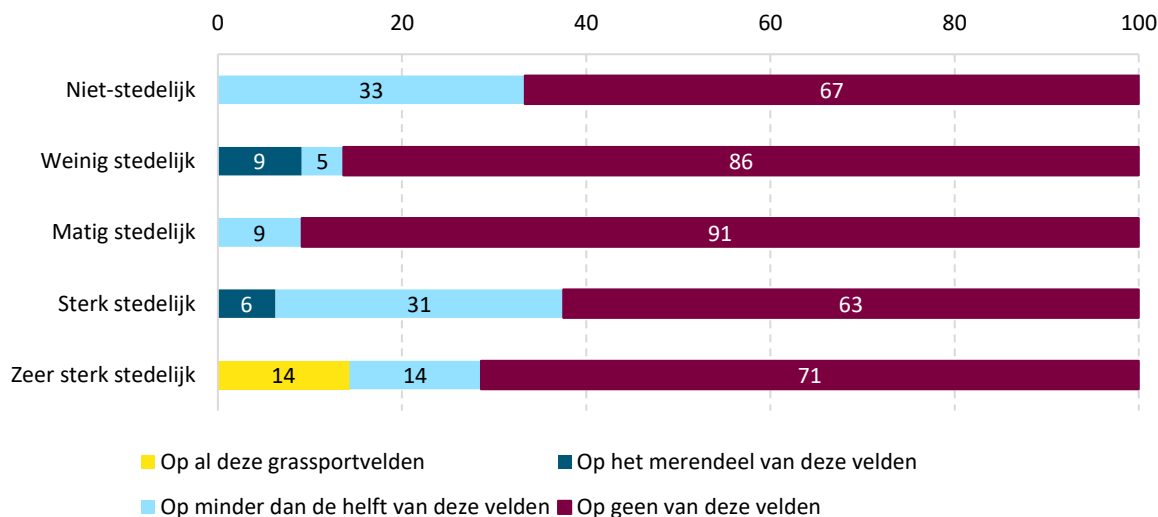

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Monitor milieuvriendelijk beheer grassportvelden, 2022, 2021 en 2020.

* De percentages gaan over gemeenten die zelf verantwoordelijk zijn voor (een deel van) het groot onderhoud.

(Zeer) sterk stedelijke en niet-stedelijke gemeenten lijken het meest gebruik te maken van gewasbeschermingsmiddelen. Van de matig stedelijke gemeenten geeft slechts 9 procent aan middelen te gebruiken, op minder dan de helft van de grassportvelden. Ook de weinig stedelijke gemeenten onderhouden de velden al in 86 procent van de gevallen zonder gewasbeschermingsmiddelen (figuur 3.2).

Figuur 3.2 Gebruik gewasbeschermingsmiddelen op de grassportvelden in gemeentelijk beheer in 2022, naar stedelijkheid gemeente (percentage gemeenten*, n=68)

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Monitor milieuvriendelijk beheer grassportvelden, 2021.

* De percentages gaan over gemeenten die zelf verantwoordelijk zijn voor (een deel van) het groot onderhoud.

3.2 Geprivatiseerde grassportvelden

In 43 procent van de gemeenten die de vragenlijst hebben ingevuld, liggen geen geprivatiseerde grassportvelden. Volgens 26 procent van de gemeenten wordt er geen gebruik gemaakt van gewasbeschermingsmiddelen op geprivatiseerde velden. De overgebleven 23 procent van de gemeenten heeft geen zicht op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op de geprivatiseerde velden.

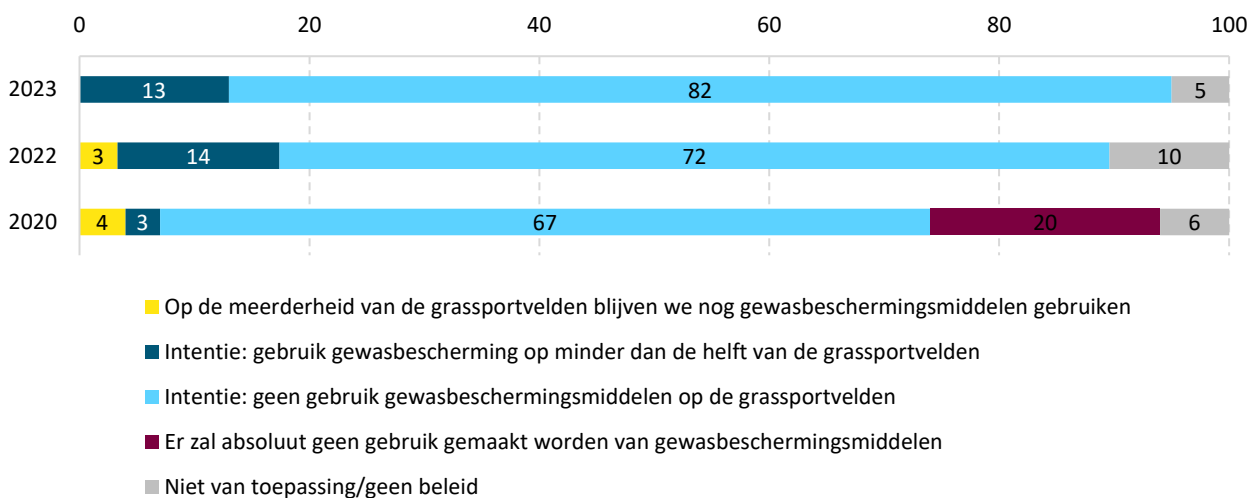

4. Beleidsplannen en genomen maatregelen

4.1 Beleidsplannen

De meeste gemeenten spreken net als de afgelopen jaren de intentie uit om geen gebruik te maken van gewasbeschermingsmiddelen in het komende jaar. Uit vorige monitor kwam naar voren dat deze intenties uit 2020 ook gepaard gingen met een daadwerkelijke vermindering in 2021. Dit jaar is dit waarschijnlijk niet het geval geweest (figuur 4.1). Toch houdt 82 procent van de gemeenten vast aan de intentie om hier in 2023 wel aan te voldoen.

Figuur 4.1 Voornemens om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op grassportvelden in gemeentelijk beheer te verminderen in 2023 (n=16), 2022 (n=21) en 2020 (n=84) (percentage gemeenten*)

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Monitor milieuvriendelijk beheer grassportvelden, 2022, 2021 en 2019.

* De percentages gaan over gemeenten die gebruik maken van gewasbeschermingsmiddelen.

In de meting over 2023 is de groep respondenten klein. De resultaten zijn daarom minder representatief.

Enkele respondenten geven aan in uitzonderlijke situaties gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken uit veiligheidsoverwegingen en niet uit te sluiten dat ze dit komend jaar opnieuw zullen doen.

Zes gemeenten geven aan dat er gewasbeschermingsmiddelen gebruikt worden op (een deel van) de geprivatiseerde grassportvelden. Deze groep hebben we gevraagd naar hun beleid hiervoor in 2023. Vier van de zes laten weten ook op deze velden actief te sturen op het terugdringen van gewasbeschermingsmiddelen of dit onder de aandacht te brengen bij de beheerders. De andere twee hebben geen beleid voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op de geprivatiseerde velden in 2023.

4.2 Genomen maatregelen

Grondwaterbeschermingsgebieden

We vroegen gemeenten die verantwoordelijk zijn voor (een deel) van het groot onderhoud naar hun beleid voor grassportvelden in grondwaterbeschermingsgebieden. Ruim de helft van deze groep (52 procent) weet waar er in hun gemeente grondwaterbeschermingsgebieden liggen. 30 procent weet dit niet en 18 procent geeft aan dat er geen grondwaterbeschermingsgebieden in de gemeente liggen.

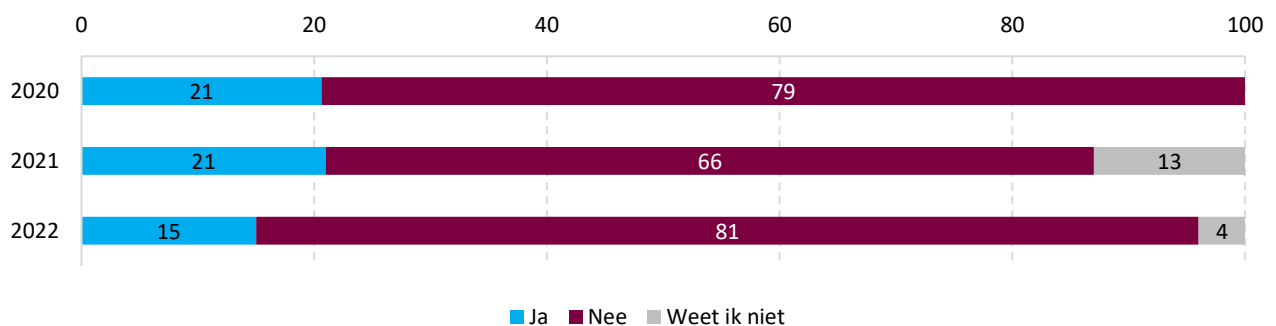
Aan de gemeenten die weten waar grondwaterbeschermingsgebieden liggen, hebben we gevraagd of ze specifieke maatregelen toepassen op de grassportvelden in deze gebieden. Er zijn momenteel geen gemeenten die gebruik maken van gewasbeschermingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden. Bij de meeste gemeenten is dit algemeen beleid of liggen er geen velden in deze gebieden. Vier gemeenten hebben velden in deze gebieden en spuiten daar specifiek niet op, terwijl zij dit wel doen op andere velden in de gemeente.

Integrated Pest Management

Integrated Pest Management (IPM) is een methode voor het beheer van grassportvelden. Het doel hiervan is om de preventie, monitoring en vroege diagnose te optimaliseren. Als gemeenten aantonen dat ze volgens deze methode handelen en er toch onkruiden, ziekten of plagen ontstaan, geldt dit als uitzondering op het verbod op gewasbeschermingsmiddelen.

Een van de vereiste acties volgens de principes van IPM is het bijhouden van een gewasbeschermingsmonitor. Het aandeel gemeenten dat dit doet is gedaald tussen 2022 en 2021 (figuur 4.2), ondanks dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen vergelijkbaar is gebleven.

Figuur 4.2 Gebruik gewasbeschermingsmonitor voor grassportvelden in gemeentelijk beheer in 2022 (n=68) 2021 (n=97) en 2020 (n=72) (percentage gemeenten*)

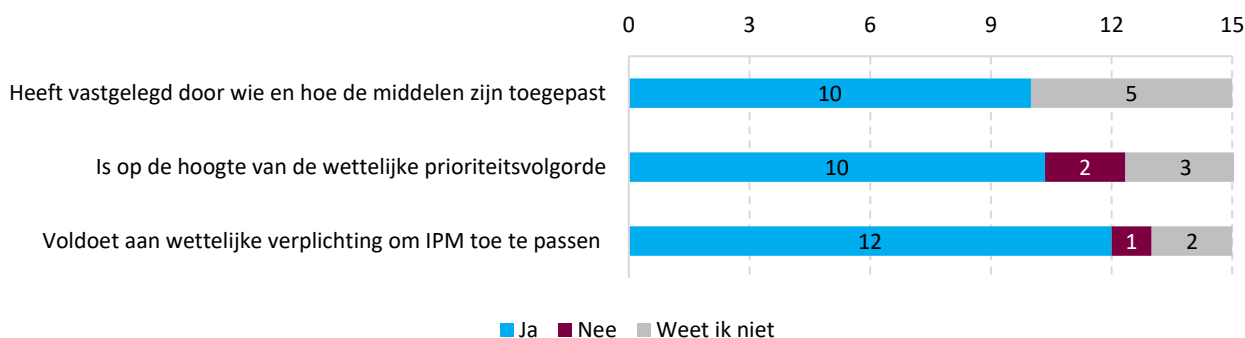

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Monitor milieuvriendelijk beheer grassportvelden, 2021 en 2020.

* De percentages gaan over gemeenten die zelf verantwoordelijk zijn voor (een deel van) het groot onderhoud.

Aan de vijftien gemeenten die in 2022 gebruik maakten van gewasbeschermingsmiddelen vroegen we of ze voldoen aan de wettelijke verplichting om IPM toe te passen. Naar eigen zeggen hebben tien gemeenten hieraan voldaan. De overige gemeenten weten het niet. Eenzelfde aantal gemeenten geeft aan op de hoogte te zijn van de wettelijke prioriteitsvolgorde om eerst biologische middelen en als laatste chemische middelen toe te passen. Tot slot hebben twaalf gemeenten vastgelegd wie de gewasbeschermingsmiddelen toepassen en hoe (figuur 4.3).

Figuur 4.3 Handelen van gemeenten die in 2022 gebruik hebben gemaakt van gewasbeschermingsmiddelen (in aantallen, n=15*)

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Monitor milieuvriendelijk beheer grassportvelden, 2022.

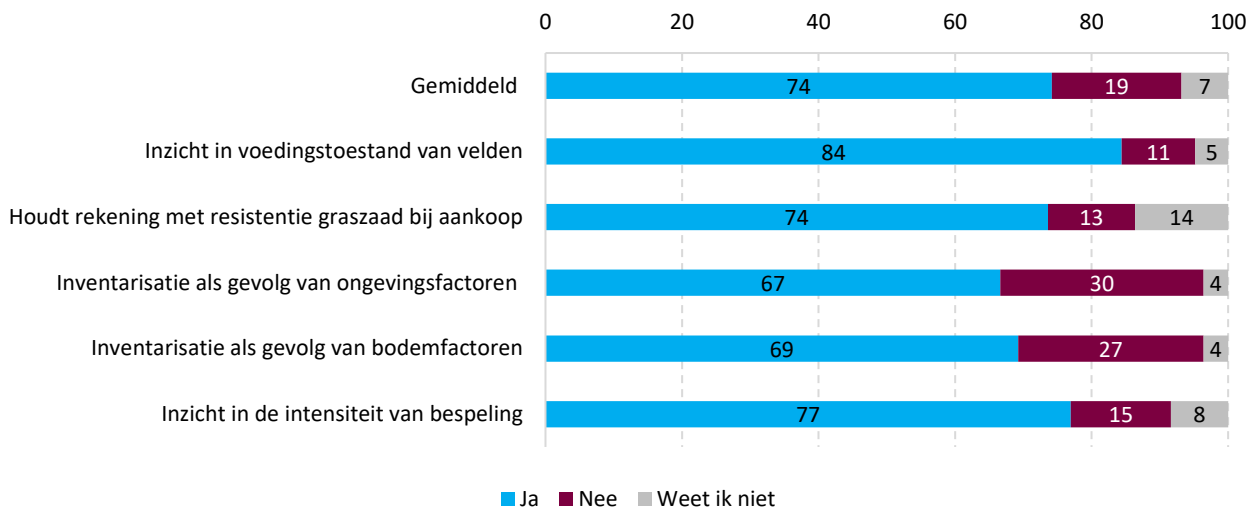
Aan alle gemeenten die verantwoordelijk zijn voor (een deel van) het groot onderhoud van de velden in eigen beheer vroegen we welke stappen ze van de IPM-methode hebben gebruikt. De vragen zijn onderverdeeld in de thema's basisveldinformatie, planmatige monitoring, planmatig beheer- en onderhoudsplan, planmatige bestrijding, en gewasbeschermingsmiddelen.

Naar eigen zeggen volgen de gemeenten met name de onderdelen van basisveldinformatie. Zo heeft 84 procent van de gemeenten inzicht in de voedingstoestand van de grassportvelden. De minst uitgevoerde maatregel in deze categorie is de inventarisatie op welke velden de meeste kans is op onkruiden, ziekten en plagen als gevolg van omgevingsfactoren. Maar ook dat doet nog 67 procent.

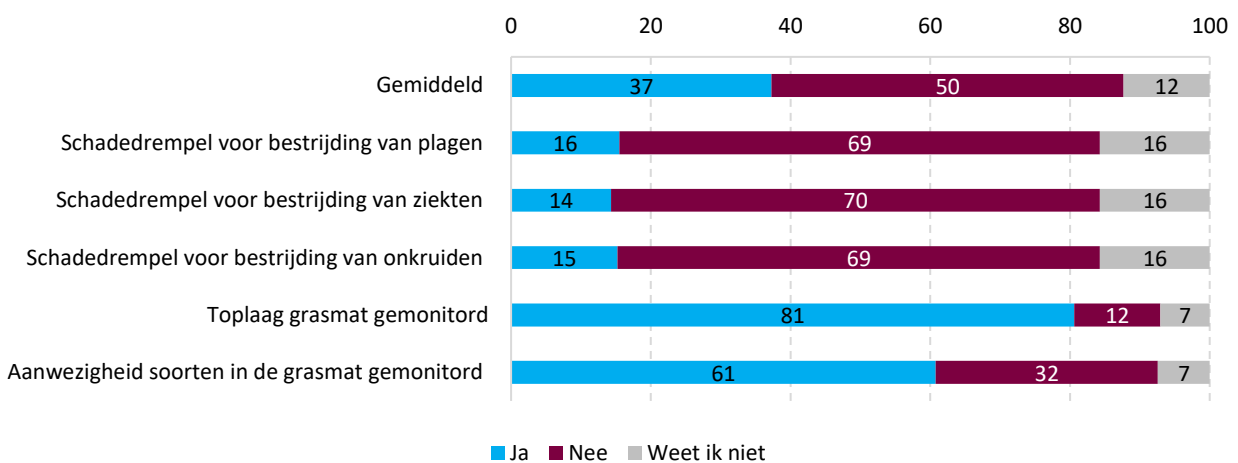
Bij planmatige monitoring (B), beheer (C), bestrijden (D) en registreren (E) is een duidelijk verschil zichtbaar tussen de maatregelen die gebaseerd zijn op gedocumenteerd beleid en de praktische handelingen. Slechts een beperkt deel van de gemeenten geeft aan schadedrempels, planningen en reductiedoelstellingen te gebruiken. Met monitoring, beluchten, beregenen of maaien ter bevordering van een robuuste grasmat en goed ontwikkelde wortels zijn de meeste gemeenten wel bezig. De precieze verdeling is te zien in figuur 4.4.

Figuur 4.4 Genomen Integrated Pest Management-maatregelen in 2022 (percentage gemeenten*, n=68)

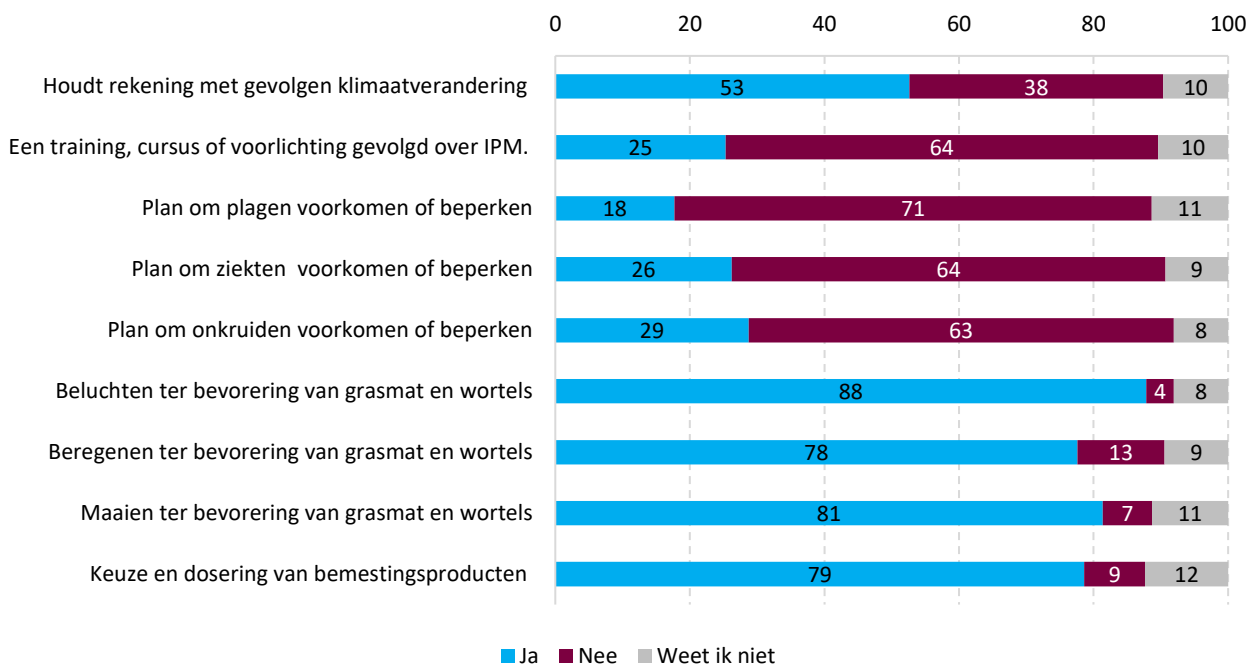
A. Basisveldinformatie

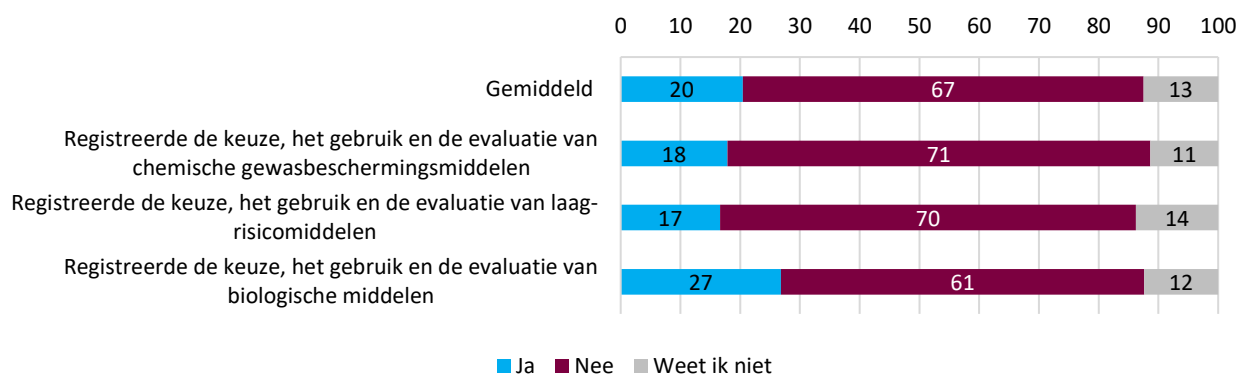
B. Planmatige monitoring

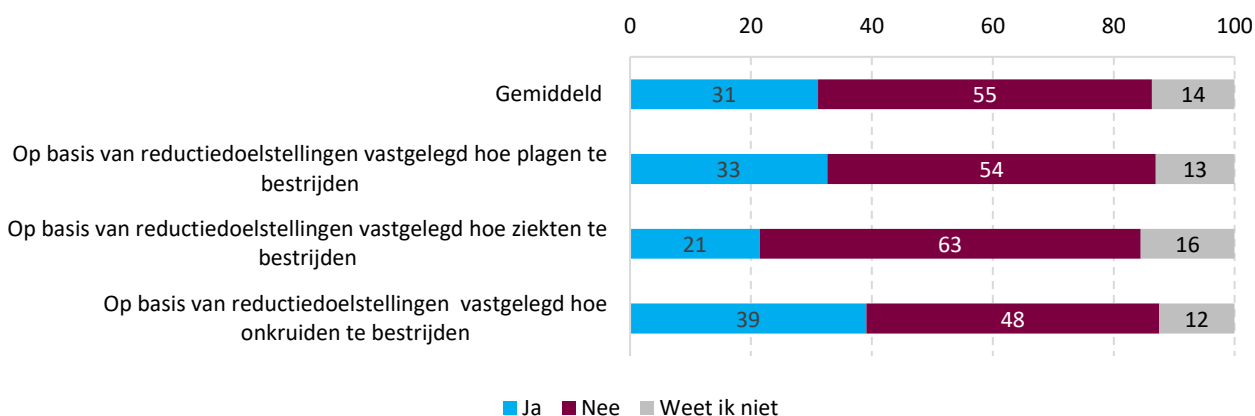
C. Planmatig beheer- en onderhoudsplan/IPM

D. Planmatige bestrijding

E. Gewasbeschermingsmiddelen

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Monitor milieuvriendelijk beheer grassportvelden, 2022.

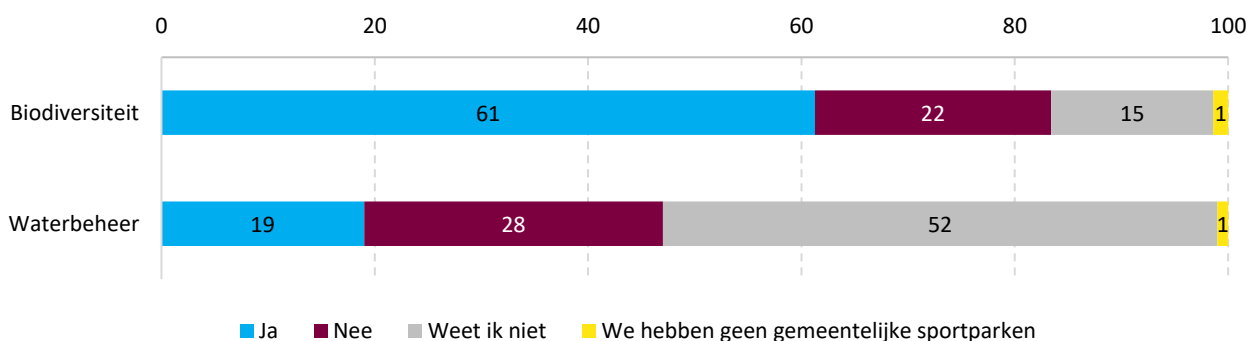
* De percentages gaan over gemeenten die zelf verantwoordelijk zijn voor (een deel van) het groot onderhoud.

4.3 Biodiversiteit en waterbeheer

Binnen het thema ‘milieuvriendelijk beheer’ komt naast het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen steeds meer aandacht voor andere onderwerpen, zoals biodiversiteit en waterbeheer op buitensportparken. Om te achterhalen op welke manier gemeenten hier invulling aan geven vroegen we óf en hoe ze biodiversiteit en duurzaam waterbeheer stimuleren op de buitensportparken.

Uit de resultaten komt naar voren dat de meerderheid van de gemeenten biodiversiteit op buitensportparken stimuleert (61 procent). Gemeenten nemen sportparken minder vaak mee in het klimaatbeleid of waterbeheer (19 procent; figuur 4.5).

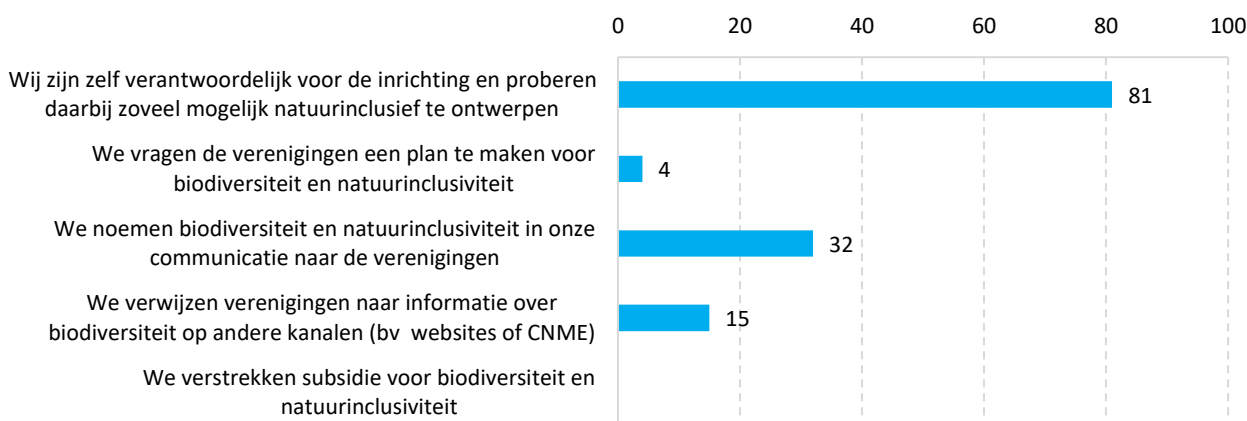
Figuur 4.5 Stimulatie biodiversiteit en opname van waterbeheer in klimaatbeleid van gemeentelijke (buiten)sportparken 2022 (percentage gemeenten, n=79)

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Monitor milieuvriendelijk beheer grassportvelden, 2022.

De gemeenten die aangeven biodiversiteit te stimuleren hebben we gevraagd hoe ze dit doen. Hierop gaven ruim vier op de vijf gemeenten aan dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor de inrichting van deze parken en die zoveel mogelijk natuurinclusief proberen te ontwerpen. Vooralsnog zijn er geen gemeenten die aangeven hiervoor subsidie beschikbaar te stellen (figuur 4.6).

Figuur 4.6 Methode stimulatie biodiversiteit op buitensportparken in 2022 (percentage gemeenten*, n=47)

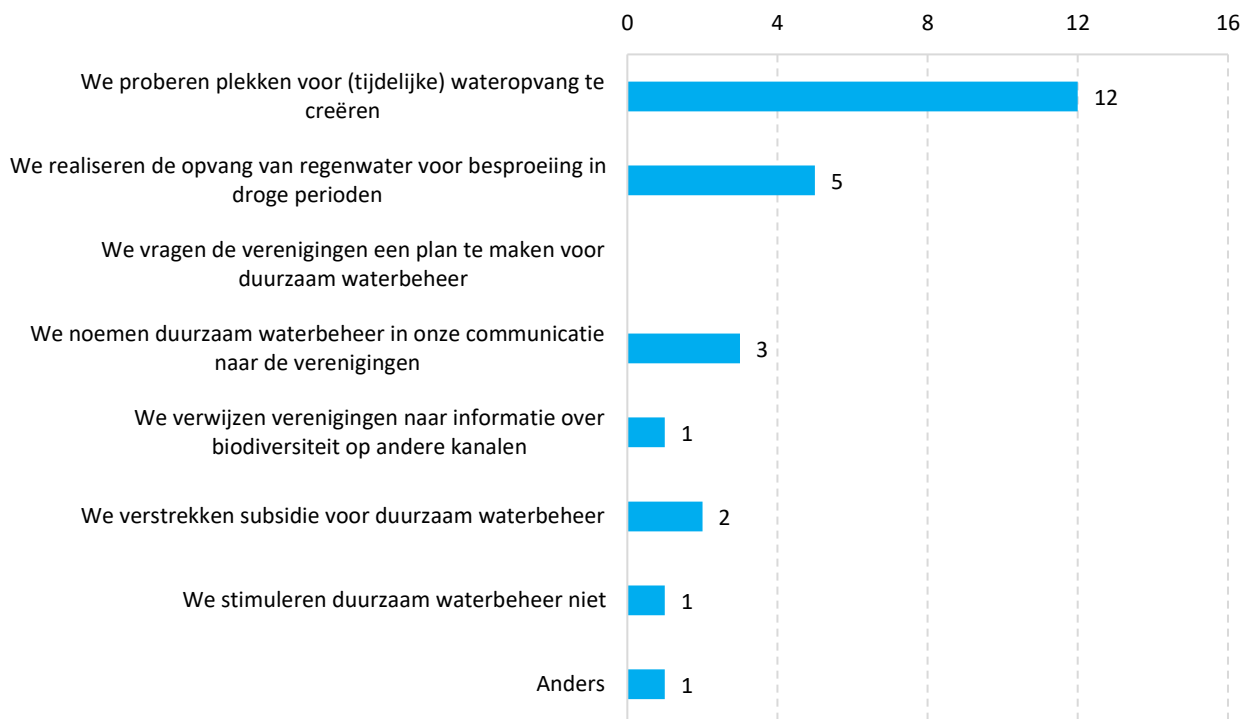

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Monitor milieuvriendelijk beheer grassportvelden, 2022.

Dezelfde vraag stelden we aan de kleine groep gemeenten die aangeven sportparken in het klimaatbeleid of waterbeheer te hebben opgenomen. Ook hier zijn de meeste gemeenten zelf bezig een (tijdelijke)

wateropvang te creëren. In tegenstelling tot bij biodiversiteit heeft in deze groep wel een klein deel subsidie beschikbaar gesteld voor duurzaam waterbeheer, namelijk 12 procent (twee gemeenten, figuur 4.7). Als andere methode geeft één gemeente aan duurzaam waterbeheer op sportparken te hebben opgenomen in de doelstellingen.

Figuur 4.7 Methode stimulatie duurzaam waterbeheer op sportparken in 2022 (aantal gemeenten, n=16)

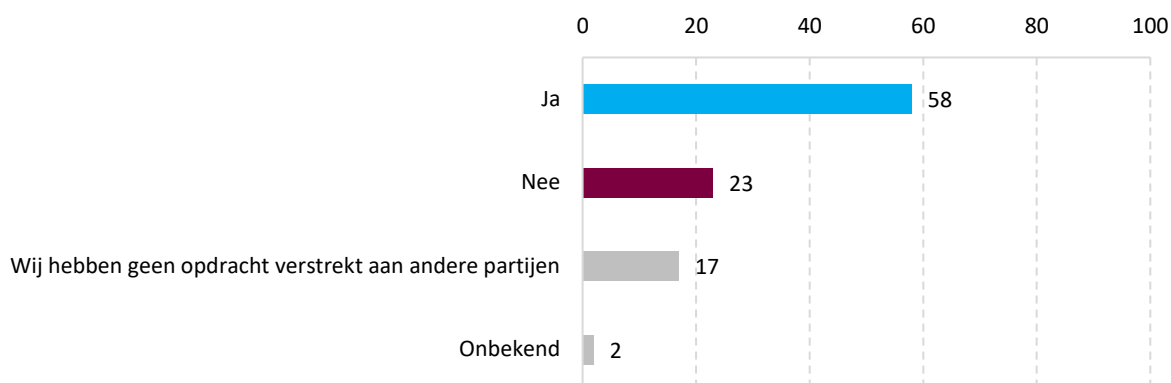
Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Monitor milieuvriendelijk beheer grassportvelden, 2022.

4.4 Sportveldbeheer in opdracht van de gemeente

We vroegen aan de gemeenten die een deel van het groot onderhoud uitvoeren of zij de mede-uitvoerende partijen verzoeken geen gebruik te maken van gewasbeschermingsmiddelen. Bijna zes op de tien doen dit wel en ruim twee op de tien niet (figuur 4.8). Hiermee wijken de resultaten niet veel af van die uit 2021 (niet in figuur).

Aan de gemeenten die 'ja' antwoordden, hebben we vervolgens gevraagd hoe ze controleren of daadwerkelijk beheerd wordt zonder gewasbeschermingsmiddelen (niet in figuur). Bij een krappe minderheid is er een fysieke controle, via een externe partij of door eigen toezicht. De meerderheid van de gemeenten controleert niet fysiek, maar gaat uit van de eerlijkheid en betrouwbaarheid van de opdrachtnemer.

Figuur 4.8 Verzoek van gemeente aan mede-uitvoerende onderhoudspartijen om geen gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken op de grassportvelden in gemeentelijk beheer in 2022 (percentage gemeenten*, n=68)

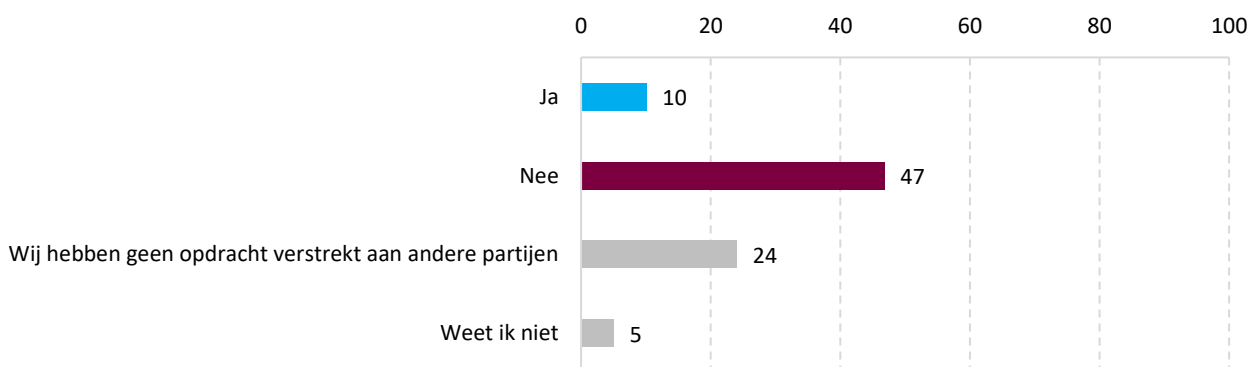

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Monitor milieuvriendelijk beheer grassportvelden, 2022.

* De percentages gaan over gemeenten die zelf verantwoordelijk zijn voor (een deel van) het groot onderhoud.

Dezelfde vragen stelden we dit jaar over het toepassen en controleren van IPM bij de uitvoering door opdrachtnemers. Gemeenten vragen minder vaak om IPM toe te passen dan om te beheren zonder gewasbeschermingsmiddelen. Slechts één op de tien gemeenten vraagt om IPM toe te passen (figuur 4.9). In deze groep van acht gemeenten zijn er twee die aangeven fysiek te controleren bij werkzaamheden.

Figuur 4.9 Verzoek van gemeente aan mede-uitvoerende onderhoudspartijen om IPM toe te passen op de grassportvelden in gemeentelijk beheer in 2022 (percentage gemeenten*, n=68)

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Monitor milieuvriendelijk beheer grassportvelden, 2022.

* De percentages gaan over gemeenten die zelf verantwoordelijk zijn voor (een deel van) het groot onderhoud.

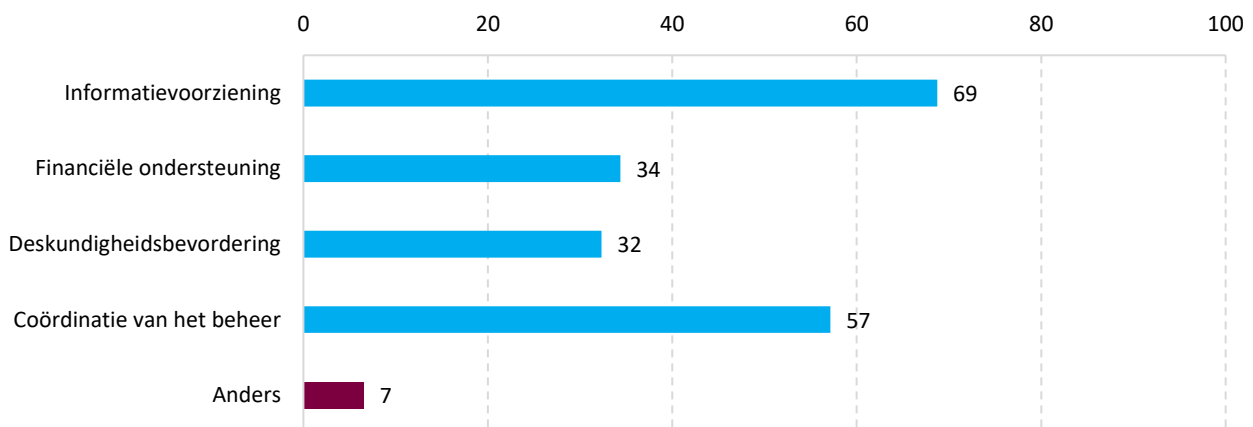
5. Ondersteuning

5.1 Geboden ondersteuning

Aan de gemeenten waar externe partijen (deels) verantwoordelijk zijn voor het groot onderhoud vroegen we of zij ondersteuning bieden aan deze partijen. Tussen 2021 en 2022 is het percentage gemeenten dat ondersteuning biedt toegenomen van 48 naar 54 procent (niet in figuur).

Aan deze gemeenten vroegen we op welke manier ze de andere partijen helpen bij het groot onderhoud. In de meerderheid van de gevallen gaat dit om informatievoorziening en coördinatie van het beheer. Een derde van de gemeenten biedt financiële ondersteuning en deskundigheidsbevordering aan (figuur 5.1). Twee gemeenten geven aan materiaal en personeel beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het onderhoud.

Figuur 5.1 Soort ondersteuning dat gemeenten bieden aan partijen die (een deel van) het groot onderhoud op grassportvelden in gemeentelijk eigendom uitvoeren (percentage gemeenten*, n=37)

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Monitor milieuvriendelijk beheer grassportvelden, 2022.

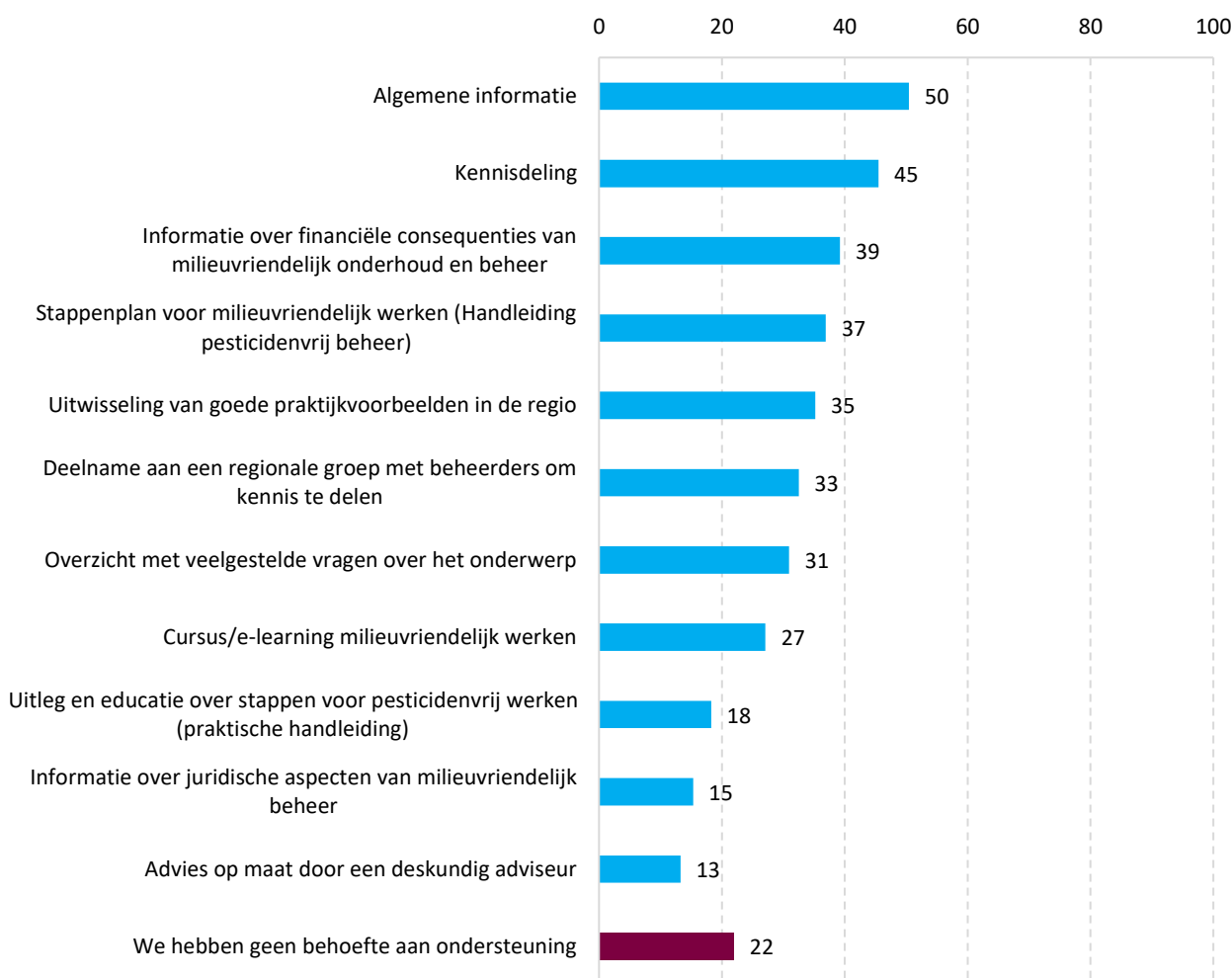
* De percentages gaan over gemeenten die (een deel van) het groot onderhoud door andere partijen laten uitvoeren.

Dezelfde vragen stelden we aan gemeenten met geprivatiseerde velden. Van deze 31 gemeenten heeft slechts één aangegeven ondersteuning te bieden, namelijk in de vorm van financiële ondersteuning.

5.2 Ondersteuningsbehoefte

Tot slot hebben we de gemeenten gevraagd aan welke ondersteuning zij zelf behoefte hebben om zo goed mogelijk milieuvriendelijk te werken. 78 procent geeft aan behoefte te hebben aan ondersteuning, waarbij algemene informatie (50 procent) en kennisdeling (45 procent) het meest worden benoemd. De minste behoefte hebben gemeenten aan advies op maat van een adviseur of informatie over juridische aspecten van milieuvriendelijk beheer (figuur 5.2). Geen enkele gemeente gaf behoefte te hebben aan een andere vorm van ondersteuning dan de opties in de vragenlijst.

Figuur 5.2 Soort ondersteuning voor milieuvriendelijk veldbeheer waaraan gemeenten behoefte hebben (percentage gemeenten*, meerdere antwoorden mogelijk, n=68)

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Monitor milieuvriendelijk beheer grassportvelden, 2022.

* De percentages gaan over gemeenten die zelf verantwoordelijk zijn voor (een deel van) het groot onderhoud.

6. Concluderende samenvatting

- Negen op de tien gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor (een deel van) het groot onderhoud op grassportvelden in gemeentelijk eigendom. 21 procent daarvan voert al het groot onderhoud zelf uit. Bij de meeste gemeenten (60 procent) is een professioneel groenbedrijf de uitvoerende partij.
- Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen lijkt tussen 2021 en 2022 nagenoeg gelijk te zijn gebleven. Er is nog altijd een kleine groep gemeenten die voornamelijk in uitzonderlijke gevallen middelen gebruikt. Hiermee hebben de in 2021 uitgesproken intenties om te stoppen met het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen niet tot een daling geleid. Toch blijft in deze groep gemeenten de meerderheid voornemens om in 2023 te stoppen. Enkele gemeenten zijn nog niet van plan geheel te stoppen met gewasbeschermingsmiddelen ondanks het verbod in 2023.
- Bij het navolgen van de IPM-maatregelen is een duidelijk verschil zichtbaar tussen de maatregelen die gebaseerd zijn op gedocumenteerd beleid en praktische handelingen. Slechts een beperkt deel van de gemeenten geeft aan schadedrempels, planmatige documenten en reductiedoelstellingen te gebruiken. De meeste zijn wel bezig met monitoren, beluchten, beregenen of maaien ter bevordering van een robuuste grasmat en goed ontwikkelde wortels.
- In de opdrachtverstrekking aan andere partijen voor het groot onderhoud vragen de meeste gemeenten de opdrachtnemer geen gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken. Slechts één op de tien gemeenten vraagt om de IPM-methode toe te passen. De controle op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen gebeurt in 50 procent van de gevallen fysiek.
- Het thema biodiversiteit heeft een plaats gevonden bij de meerderheid van de gemeenten. Die zijn veelal zelf met natuurinclusief ontwerp bezig op de buitensportparken. Duurzaam waterbeheer op sportparken nemen gemeenten minder vaak mee in beleid: slechts 19 procent van de gemeenten heeft dit een plek gegeven.
- Ruim de helft van de gemeenten biedt ondersteuning aan de partijen die het groot onderhoud uitvoeren. Het gaat hier vooral om informatievoorziening en coördinatie van het beheer. Zelf hebben de meeste gemeenten behoefte aan algemene informatie en kennisdeling om het milieuvriendelijk beheer zo goed mogelijk uit te voeren.

Referentielijst

Schots, M., Brus, J., & Hoekman, R. (2020). Milieuvriendelijk beheer van grassportvelden in gemeentelijk beheer. Mulier Instituut.

Schots, M., Van der Meijde, L., & Hoekman, R. (2022). *Milieuvriendelijk beheer van grassportvelden 2021*. Mulier Instituut.

Ministerie van I&W. (2022, 14 juli). Wet gewasbescherming en biociden; uitspraak Hoge Raad in verband met verbod op professioneel gebruik gewas gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw [Kamerbrief]. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/07/14/wet-gewasbescherming-en-biociden-uitspraak-hoge-raad-in-verband-met-verbod-op-professioneel-gebruik-gewas-gewasbeschermingsmiddelen-buiten-de-landbouw>

Mulier Instituut | Sportonderzoek voor beleid en samenleving
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl